

La identitat a la butxaca

Poca gent ho sap, però Euskal Herria no és l'única nació sense estat amb el seu propi DNI. Milers de catalans van amunt i avall pel món amb el seu carnet d'identitat català, des que se'n va expedir el primer, a principis dels anys 80. I també amb el passaport. Són iniciatives que, amb més o menys fortuna, han nascut per reivindicar la pertinença nacional als Països Catalans.

Abans, molt abans que Zapatero brandés el seu DNI en senyal de llibertat, molt abans que a Otegi se li acudís d'anar a votar amb el document d'identitat basc, als Països Catalans ja hi havia qui tenia clar que disposar dels propis documents legals —oficials o no— és un acte de sobirania d'un poble i que poder-los utilitzar forma part de la llibertat dels seus ciutadans. Per això, molt abans que tot això succeís, van aparèixer per aquí els primers documents d'identitat i passaports catalans. Aquestes iniciatives, algunes de les quals encara es mantenen vives, pretenien dotar el país d'una aparença d'estat, si més no a la cartera.

La primera experiència, segurament la més singular, cal anar-la a buscar a principis dels vuitanta, encara amb la pell de gallina per culpa del Tejero i tot just aprovada la LOAPA, el famós “café para todos” del primer govern socialista a Madrid. Algunes ments pensants del nacionalisme català, amb mossèn Dalmau al capdavant, van veure clar que s'acostaven temps difícils, i que caldria arremangar-se per refermar la identitat d'un poble en hores baixes. Aquest objectiu es van organitzar amb la idea de crear un carnet d'identitat propi per als ciutadans dels Països Catalans. I així, el 1982 se'n va expedir el número u, que va ser lliurat a Jordi Pujol, i el número dos a Heribert Barrera. També es va lliurar un d'aquests primers carnets a Joan Raventós.

Aquest DNI, si bé respectava el format de l'original espanyol, era inconfusible pel color, i per l'entranyable toc naïf de la seva decoració floral. I és que no tenia, realment, pretensions d'oficialitat. Els seus creadors defensaven que es du-

gués enganxat a l'espanyol amb cinta adhesiva; per això només hi consten les dades més bàsiques del titular. No s'hi va voler incloure, per exemple, el lloc de naixement, per evitar, ja en aquell moment, que es pogués parlar de catalans de primera i de segona categoria.

Així, aprofitant que el dors del carnet quedava lliure hi van posar el “Decàleg del nacionalista català”, un manual bàsic de comportament del bon patriota, confeït pels mateixos autors del carnet. Entre altres missatges hi ha: “No matis ni atropellis en nom de cap consigna. No et deixis matar ni atropellar perquè sí” o “No regategis el dret a ser català a cap ciutadà. Tots els qui estimen la terra tenen dret a reclamar-la com a seva”.

Actualment, es calcula que prop de 72.000 catalans llueixen aquest document d'identitat catalana, i se'n continuen confeccionant.

Amb mala bava. Però el primer document que va néixer amb voluntat de suplantar el seu equivalent espanyol fou el passaport que la Crida a la Solidaritat va presentar la Diada de Sant Jordi de 1985. Ideat com a “eina d'afirmació nacional i alhora de desobediència civil als estats espanyol i francès”, es va buscar que s'assemblés al màxim possible a l'original: idèntic format —32 pàgines—, les mateixes dades del titular —que es verificaven amb un document oficial—, i una vigència limitada de cinc anys. L'única llicència que es van prendre els seus creadors fou una explicació, a les últimes pàgines, de què era i quins eren els objectius del passaport, i unes recomanacions sobre com utilitzar-lo. Es van arribar a expedir prop de 10.000 exemplars,

A la dreta, el passaport de la Crida, amb els segells dels visats de Nicaragua i Cuba. I, a l'esquerra, un exemplar del carnet d'identitat impulsat per mossèn Dalmau.

fins que la iniciativa es va acabar, el 1993, amb la dissolució de la Crida.

La idea va ressorgir, però, dotze anys després, quan el Partit per la Independència, presidit per Àngel Colom, va començar a confeccionar els seus propis carnets d'identitat i passaports. I aquest cop, amb el màxim realisme: els documents del PI eren pràcticament calcats als espanyols –amb diferències òbvies pel que fa a la bandera i l'escut–; tant, que fins i tot conservaven el número original. De fet, és aquest el sistema que més tard adoptarien els bascos per fer el seu celeberrim DNI.

Aquest últim intent de normalitzar la documentació dels ciutadans catalans va tenir, però, tan escassa longevitat com el partit que el va promoure i, segons recorda Oriol Torroja, un dels impulsors de la iniciativa, es van arribar a expedir uns deu mil exemplars. Hristo Stòitxkov i Josep Maria Flotats van ser alguns dels catalans il·lustres que van rebre el carnet.

Pràctics, al capdavant. Amb més o menys normalitat, uns pocs milers d'activistes identitaris passen amunt i avall, cada dia, amb la seva pròpia documentació normalitzada. I, malgrat tractar-se d'un acte, sobretot, simbòlic, qui més qui menys ha intentat fer passar per legal algun dels seus documents catalans. I el cas és que més d'un se n'ha sortit; ja a principis dels vuitanta, dos autocars carregats de militants del Cercle d'Agermanament Occitano-català, tots ells amb el DNI català, van aconseguir

que la Guàrdia Civil els deixés creuar la frontera. Més fàcil va ser per a Agnès Rotger d'entrar a Cuba i Nicaragua, ensenyant a la duana el seu passaport català, el 1991. Fins i tot, el senyor Matamala –que s'encarrega d'un dels

punts de lliurament de carnets, la llibreria Les Voltes de Girona–, assegura haver votat algun cop amb el seu DNI català. Això sí, a la mesa ja el coneixien.

Ferran Magrané

Les universitats per una cultura de pau

3 de maig · 19.30 h · L'Auditori de Barcelona (Lepant, 150)
Preus: 1.000 PTA · Menors de 26 anys: 500 PTA

Programa

· Interpretació de la Coral Universitat de les Illes Balears amb la intervenció de Maria del Mar Bonet.

Direcció: Joan Company.

· Intervenció del Prof. En Federico Mayor Zaragoza, president de la «Fundación para una Cultura de Paz».

· Lectura del manifest «Les universitats per una cultura de pau», a càrrec de l'Excm. i Mgfc. Sr. Antoni Caparrós Benedicto, president de l'Institut Joan Lluís Vives i rector de la Universitat de Barcelona.

· Estrena a Barcelona de l'obra «L'adéu de Lucrècia Borja», a càrrec de l'Orfeó Universitari i l'Orquestra Filharmònica de la Universitat de València.

Text: Joan Francesc Mira.

Orquestració: Pere J. Puértolas.

Direcció i composició: Carles Santos.

Text: Joan-Anton Benach · **Presentació:** Sergi Mateu · **Muntatge:** Iago Pericot.

Amb el suport d' **EL TEMPS**

xaixa d'universitats
Institut Joan Lluís Vives

